

чергу підніме показники врожайності. Також варто зауважити, що з більшим залишком післязбиральних решток на поверхні поля зменшується інтенсивність випаровування вологи з ґрунту. Звісно, було і виділено декілька мінусів, а саме більша вірогідність появи шкідників у полі, але даний негативний наслідок можна нівелювати правильно підібраною системою захисту рослин, яка істотно на економіку не впливає.

Список використаної літератури:

1. Обробіток ґрунту під ярий ячмінь в умовах північного Степу. Журнал Агроном. URL: <https://www.agronom.com.ua/obrobitok-gruntu-pid-yaryj-yachmin-v-umovah-pivnichnogo-stepu/> (дата звернення: 01.11.2023).
2. Institutional Repository of Polissia National University: Вплив систем основного обробітку ґрунту та удобрення на продуктивність ячменю ярого. Institutional Repository of Polissia National University: Главная страница. URL: <http://ir.polissiauniver.edu.ua/handle/123456789/10156> (дата звернення: 01.11.2023).

УДК 633.11:631.559:854

ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ НА ОСНОВІ ХІМІЧНИХ ТА БІОЛОГІЧНИХ ПРЕПАРАТІВ ПРИ ВИРОЩУВАННІ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

Юревич О.О.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти агробіотехнологічного факультету
yrevih@gmail.com

Рудік О.Л.

доктор с.г. наук, доцент
кафедра польових і овочевих культур
oleksandr.rudik@gmail.com

Одеський державний аграрний університет,
м.Одеса , Україна

Анотація: На посівах пшениці озимої сорту Лірина одеська досліджено вплив систем хімічного та біологічного захисту посівів від шкідників та хвороб. Представлена технічна ефективність засобів захисту. Доведено, що застосування біологічної системи захисту посівів пшениці озимої

забезпечувало підвищення урожайності зерна на 0,26 та 0,25 т/га, відповідно при оптимальному та пізньому строках сівби.

Ключові слова: *пшениця озима, захист рослин, урожайність зерна.*

Збільшення площ посіву зернових культур, зокрема м'якої пшениці озимої, може призвести до збільшення ризику поширення шкідників та хвороб. Це обумовлено тим, що масове вирощування однієї культури на великих площах сприяє формуванню сприятливих умов для розвитку шкідників та патогенів, які можуть швидко розповсюджуватися серед рослин. Крім того, збільшення посівних площ може спричинити виникнення нових карантинних об'єктів, які потенційно можуть завдати значних збитків врожаю.

Для зменшення ризику поширення шкідників та хвороб та забезпечення "комфортного" розміщення культур, рекомендується застосовувати ротацію культур та враховувати принципи інтегрованого захисту рослин. Ротація культур дозволяє змінювати види вирощуваних рослин на певних ділянках протягом років, що сприяє зниженню накопичення патогенів та шкідників у ґрунті. Інтегрований захист рослин передбачає використання комплексу методів контролю шкідників та хвороб, включаючи використання біологічних агентів, хімічних засобів захисту, а також агротехнічних заходів. Такий підхід дозволяє знизити тиск на шкідників та хвороби, зберігаючи при цьому високий рівень врожайності та якості продукції. [1].

Одним з основних резервів вирішення даної проблеми є подальше вдосконалення технологій вирощування пшениці озимої в аспекті сучасних біологізованих систем захисту рослин [2]. В сучасних агротехнічних системах землеробства велике значення приділяється термінам посіву. Ці терміни впливають не лише на розвиток рослин, а й на фітопатогенну ситуацію та волого забезпечення. Хоча захист рослин є витратним заходом, його варто проводити в оптимальні, обґрунтовані терміни. Поєднання системи захисту, враховуючи стан посівів та їх терміни посіву, може значно підвищити врожайність та покращити якість зерна пшениці озимої. [3].

Дослідження проводилися в умовах Південного Степу України з метою вивчення особливостей формування продуктивності пшениці озимої сорту Лірина одеська при різних строках сівби та застосуванні хімічних та біологічних заходів захисту рослин.

У двохфакторному досліді перший фактор (фактор А) включав строки сівби: - П д 09 (оптимальний); - Х (пізній). Другий фактор (фактор В) охоплював системи захисту рослин, де передбачалося три градації: контроль без внесення фунгіцидів та інсектицидів; біологічний захист перед трубкуванням біологічного фунгіциду-інсектициду Фітопсин (1,0 л/га) та під

час колосіння біофунгіциду «BIODOC, Smart Grow» (2,5 л/га) + біоінсектициду Біотоксибацилін-БТУ (10 л/га); хімічний захист - фон + перед трубкуванням фунгіциду Альто супер (0,4 л/га) та на початку колосіння фунгіциду Амістар Тріо (1,2 л/га) + інсектициду Енжіо (0,2 л/га).

В умовах поточного року технічна ефективність біологічного захисту проти септоріозу листя, борошнистої роси, бурої іржі складає відповідно 13% 35,6 та 21,1% при сівбі II д вересня та 9,5; 45,6 та 16 % при сівбі II д жовтня. Технічна ефективність хімічного захисту проти цих єе об'єктів є вищою та складає відповідно 31,5; 73,1; 100%. За пізнього строку рівень технічної ефективності відповідно становив 72,3, 80,8 та 86,3%.

Технічна ефективність біологічного захисту на посівах пшениці озимої проти клопа черепашки, злакової попелиці, пшеничного тріпсу, п'явиці червоногрудої, хлібних жуків складає відповідно 95,5; 54,5; 50,1; 95,5 та 50% При сівбі пшениці озимої II д вересня та 91,7; 35,7; 28,6; 85,3; 40,0 % при сівбі II д жовтня. Технічна ефективність хімічного захисту проти зазначених вище шкідників є вищою та складає відповідно 99,5; 90,9; 95,7; 100; 62,5 %. За пізнього строку вона є відповідно 91,7; 92,9; 94,3; 97,1; 50 %.

Хімічний захист фон пшениці озимої сорту Ліра одеська, висіяної в II день вересня, привів до збирання урожаю зерна у розмірі 4,22 тонни на гектар. При висіванні в II день жовтня значущої різниці між варіантами хімічного та біологічного захисту не було виявлено. Проте, при висіванні в II день вересня перевагу мав хімічний захист. Біологічна система захисту забезпечила підвищення урожайності зерна на 0,26 тонни та 0,25 тонни на гектар відповідно для оптимального та пізнього строків сівби.

Список літератури

1. Косилович Г. Інтегрована система захисту озимої пшениці від шкідливих організмів . Г. Косилович, Ю. Голячук. Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія : Агрономія. - 2017. - № 21. - С. 158-164.
2. Городинська М.І. Плаксюк Л.Б., Чуб А.О. Використання біопрепаратів за умов органічного виробництва. Вісник аграрної науки. 2018. № 9 (786). С. 73–78.
3. Бараболя О.В. Ефективність застосування біопрепаратів на зерні пшениці. Міжнародна науково-практична конференція "Захист і карантин рослин: історія та сьогодення". 24-25 листопада 2020 р. С. 107–109.